

คู่มือ แผนการป้องกันและระงับอัคคีภัย และ แผนอพยพหนีไฟในอาคาร

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Faculty of Nursing, Chiang Mai University

คำนำ

สถานการณ์การเกิดอัคคีภัยส่วนมากมีสาเหตุมาจากความประมาท ขาดความระมัดระวังหรือพลั้งเผลอ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมทำให้เกิดความเสียหายหลายด้าน เช่น มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือเป็นอันตรายต่อชีวิตของบุคคล ตลอดจนส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ต้องหยุดชะงัก และภาพพจน์โดยรวมของสถานทีนั้น ๆ เสียหาย

ดังนั้นคณะกรรมการควบคุมภายใน ด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาอัคคีภัยดังกล่าว จึงได้จัดทำคู่มือแผนการป้องกันระงับอัคคีภัยและแผนอพยพหนีไฟ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและเตรียมความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉินจากการเกิดอัคคีภัย ลดความเสี่ยงต่ออัคคีภัยที่อาจจะเกิดขึ้นหรือหากเกิดขึ้นแล้วก็สามารถระงับได้อย่างทัน่วงที รวมทั้งคณะฯ ได้จัดให้มีการซ้อมป้องกันระงับอัคคีภัย และการอพยพหนีไฟ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษา ได้มีความรู้ ความเข้าใจเกิดความตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากอัคคีภัย ตลอดจนสามารถปฏิบัติตามแผนการป้องกันระงับอัคคีภัย และแผนอพยพหนีไฟ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ผู้จัดทำคู่มือฉบับนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะช่วยให้ทุกคนในองค์กรสามารถปฏิบัติตามคู่มือได้อย่างถูกต้อง สามารถป้องกันระงับอัคคีภัยและอพยพหนีไฟได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สินและรักษาความปลอดภัยด้านอัคคีภัยขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยความปรารถนาดี

คณะกรรมการควบคุมภายใน ด้านปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ.๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์	๑
แผนป้องกันระดับอค์ศึภยและแผนอพยพหนีไฟ	๑
- แผนการตรวจตรา	๑
- แผนการฝึกอบรม	๒
- แผนการรณรงค์ป้องกันอค์ศึภย	๒
- แผนการดับเพลิง	๓
โครงสร้างหน่วยงานป้องกันระดับอค์ศึภยเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้	๓
ขอบเขตหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานตามโครงสร้างการป้องกันระดับอค์ศึภย	๔
ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อมีเหตุเพลิงไหม้	๖
กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ในวันเวลาที่มีผู้ปฏิบัติงาน	๖
กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ในวันเวลาที่ไม่มีผู้ปฏิบัติงาน	๗
- แผนอพยพหนีไฟ	๘
การกำหนดจุดรวมพลของคณะพยาบาลศาสตร์	๑๐
- แผนบรรเทาทุกข์	๑๑
การดำเนินการภายหลังการเกิดอค์ศึภย	๑๑
- แผนการฟื้นฟู	๑๒
ภาคผนวก	
- เอกสารประกอบการฝึกอบรมภาคทฤษฎี หลักสูตรดับเพลิงขั้นต้น	
- รายชื่อผู้ติดต่อกรณีฉุกเฉิน	

คู่มือแผนการป้องกันระดับอัคคีภัย และแผนอพยพหนีไฟ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์การเกิดอัคคีภัยส่วนมากมีสาเหตุมาจากความประมาท ขาดความระมัดระวังหรือพลั้งเผลอ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมทำให้เกิดความเสียหายหลายด้าน เช่น มีผลกระทบต่อครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือเป็นอันตรายต่อชีวิตของบุคคล ตลอดจนส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ต้องหยุดชะงัก และภาพพจน์โดยรวมของสถานานั้น ๆ เสียหาย ดังนั้นคณะกรรมการควบคุมภายใน ด้านความปลอดภัย ต่อชีวิตและทรัพย์สิน ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาอัคคีภัยดังกล่าว จึงได้จัดทำคู่มือแผนการป้องกันระดับอัคคีภัย และแผนอพยพหนีไฟ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและเตรียมความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉินจากการเกิดอัคคีภัย ลดความเสี่ยงต่ออัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นหรือหากเกิดขึ้นแล้วก็สามารถระงับได้อย่างทัน่วงที รวมทั้งคณะฯ ได้จัดให้มีการซ้อมป้องกันระดับอัคคีภัย และการอพยพหนีไฟ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษา ได้มีความรู้ ความเข้าใจเกิดความตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากอัคคีภัย ตลอดจนสามารถปฏิบัติตามแผนการป้องกันระดับอัคคีภัย และแผนอพยพหนีไฟ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์ เพื่อให้อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของคณะฯ

- ๒.๑ มีความรู้และความเข้าใจแผนการป้องกันและระดับอัคคีภัยและแผนอพยพหนีไฟ
- ๒.๒ ลดอัตราเสี่ยงต่อการเกิดเหตุอัคคีภัย และป้องกันการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน
- ๒.๓ มีความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยกรณีเกิดอัคคีภัยและภัยพิบัติ
- ๒.๔ สามารถปฏิบัติตามแผนการป้องกันระดับอัคคีภัยและแผนอพยพหนีไฟได้อย่างมั่นใจ ในกรณีที่เกิดอัคคีภัยและภัยพิบัติ

๓. แผนป้องกันระดับอัคคีภัย และแผนอพยพหนีไฟ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๓.๑ แผนการตรวจตรา เป็นแผนการสำรวจความเสี่ยงและตรวจตราเพื่อเฝ้าระวังป้องกันและขจัดสาเหตุของการเกิดอัคคีภัย ตรวจตราระบบความปลอดภัยและความเรียบร้อยของอาคารสถานที่ สำนักงาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ พื้นที่รับผิดชอบ ระยะเวลา ความถี่ของการตรวจตรา การส่งรายงาน ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑.๑ ให้ทุกคนในคณะฯ รับผิดชอบสำรวจตรวจตรา อุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า สายไฟ ปลั๊กไฟ ในสถานที่ทำงานของตนเองและบริเวณโดยรอบสถานที่ทำงานของตนเองทั้งก่อนและหลังปฏิบัติงาน ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ใช้งานได้ดี ไม่มีเสียหายหรือชำรุด ตลอดจนการขจัดแหล่งสะสมเชื้อเพลิง เช่น กระดาษ และวัสดุอื่น ๆ ที่ติดไฟง่าย เป็นต้น

๓.๑.๒ ให้หน่วยอาคารสถานที่ งานบริหารทั่วไป รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

๑) จัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการตรวจตราความปลอดภัยทั้งภายในอาคารและบริเวณโดยรอบของคณะฯ รวมถึงอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและระดับอัคคีภัยให้มีความพร้อมอยู่เสมอ หากพบเห็นจุดเสี่ยงให้จัดทำบันทึกเสนอคณะฯ ตามลำดับเพื่อดำเนินการแก้ไขหรือเพิ่มการระมัดระวังเป็นพิเศษต่อไป

๒) ทดสอบประสิทธิภาพการทำงานของถังดับเพลิง อุปกรณ์ดับเพลิงภายในอาคารให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยถังดับเพลิงจะต้องมีสารเคมีที่ใช้ในการดับเพลิงตามปริมาณที่กำหนด และเปลี่ยนน้ำยาตามวาระและอายุของน้ำยานั้นและต้องติดตั้งในที่เห็นได้ชัดเจนสามารถหยิบใช้งานได้สะดวกไม่มีสิ่งกีดขวาง

๓) จัดทำป้ายสื่อความหมายปลอดภัย เช่น “ทางหนีไฟ” ต้องเห็นชัดเจนทั้งกลางวันและกลางคืน ป้ายข้อความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นต้น

๔) จัดทำแผนผังอาคารและเส้นทางอพยพหนีไฟ และขนย้ายทรัพย์สิน รวมทั้งแจ้งทุกคนทราบ

๕) จัดทำผังการติดต่อสื่อสารกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน ทั้งในและนอกเวลาราชการ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้บริหาร หน่วยงาน ผู้ดูแลอาคาร สถานที่ ยามรักษาความปลอดภัย พื้นที่ และสถานีดับเพลิงใกล้เคียงโดยทำ ป้ายติดให้ชัดเจนและทั่วถึง

๓.๑.๓ ให้หน่วยพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ งานนโยบายและแผนฯ จัดทำแผนการจัดทำระบบสำรองข้อมูลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

๓.๒ แผนการฝึกอบรม อาจารย์และบุคลากรในคณะฯ จะต้องดับเพลิงโดยใช้อุปกรณ์ขั้นต้นได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของบุคลากรทั้งหมดของคณะฯ ส่วนนักศึกษาจะต้องดับเพลิงโดยใช้อุปกรณ์ขั้นต้นได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของนักศึกษาทั้งหมดที่พักอาศัยในหอพักของคณะฯ เพราะเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัยขึ้นผู้พบเห็นเหตุการณ์จะได้ทำการดับเพลิงมีให้ลุกลามต่อไปได้ ขั้นตอนในการฝึกซ้อมดับเพลิงขั้นต้น ประกอบด้วย

๑) ให้รู้จักประเภทของอุปกรณ์ดับเพลิง ประเภทและลักษณะของเพลิงและการใช้อุปกรณ์ดับเพลิงให้ถูกต้องกับประเภทของเพลิง

๒) ใ้ฝึกการใช้อุปกรณ์ดับเพลิง ตำแหน่งและท่าทางการยืนระยะห่างระหว่างอัคคีภัยกับตัวบุคคล การสังเกตทิศทางลม

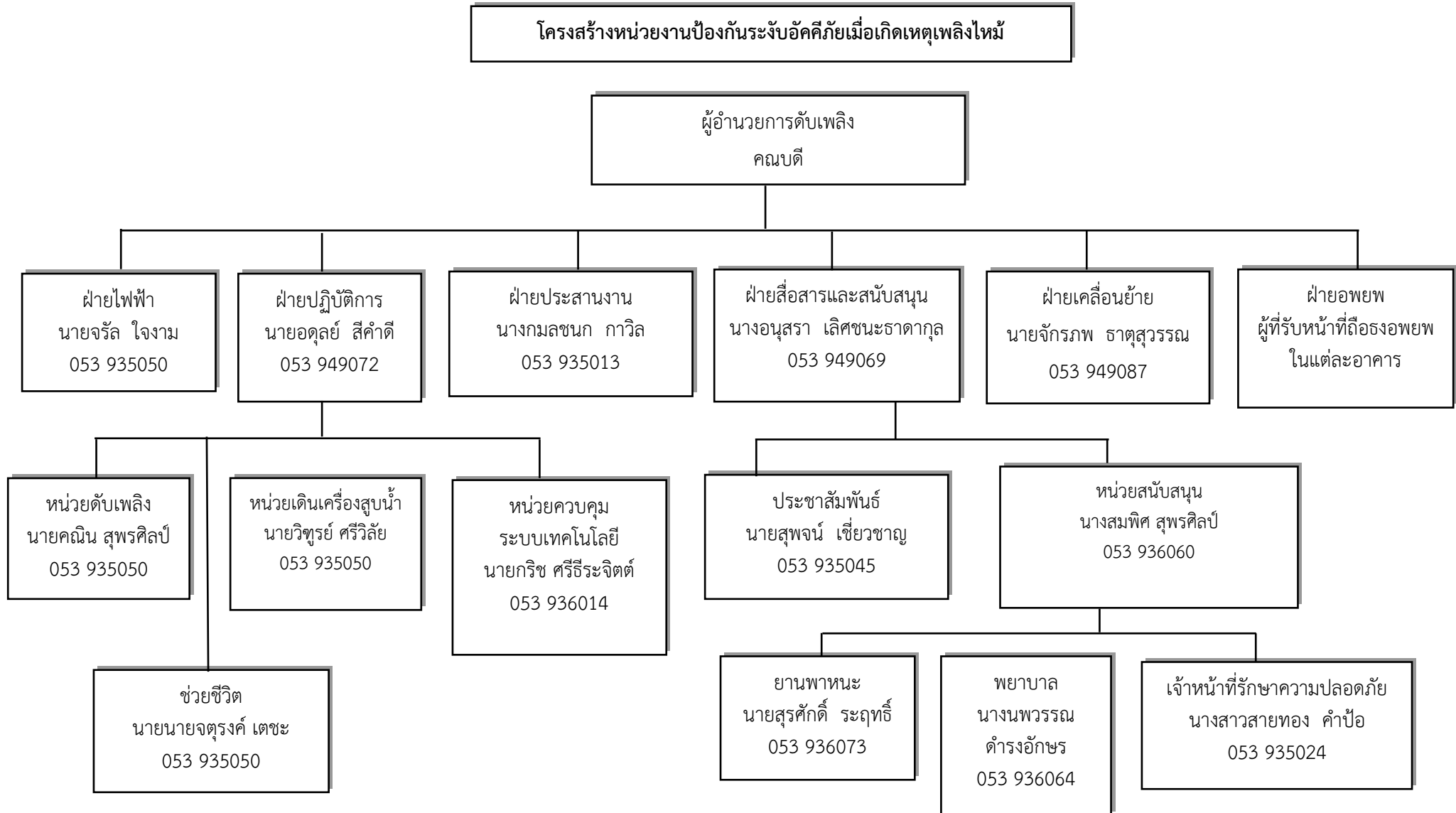
๓) ฝึกให้รู้จักการทำความสะอาดและการเก็บรักษาอุปกรณ์ดับเพลิง

๔) ฝึกซ้อมดับเพลิงที่มีการจุดไฟให้ไหม้และทดลองปฏิบัติจนกว่าได้ผลว่าถ้าเกิดเพลิงไหม้แล้วสามารถควบคุมการดับเพลิงได้ รวมทั้งฝึกปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อให้การช่วยเหลือเบื้องต้นได้

๓.๓ แผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอัคคีภัย และสร้างความตระหนักถึงความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นและเป็นการสร้างความตระหนัก ในเรื่องของการป้องกันอัคคีภัยให้เกิดขึ้นกับอาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาของคณะฯ โดยมีการรณรงค์ให้จัดกิจกรรม/โครงการ เช่น กิจกรรม ๕ ส. การจัดบอร์ดนิทรรศการเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอัคคีภัย และบอร์ดแสดงวิธีการใช้อุปกรณ์ดับเพลิงเบื้องต้น เป็นต้น

๓.๔ แผนการดับเพลิง

คณะฯ กำหนดโครงสร้างหน่วยงานป้องกันระงับอัคคีภัยเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้

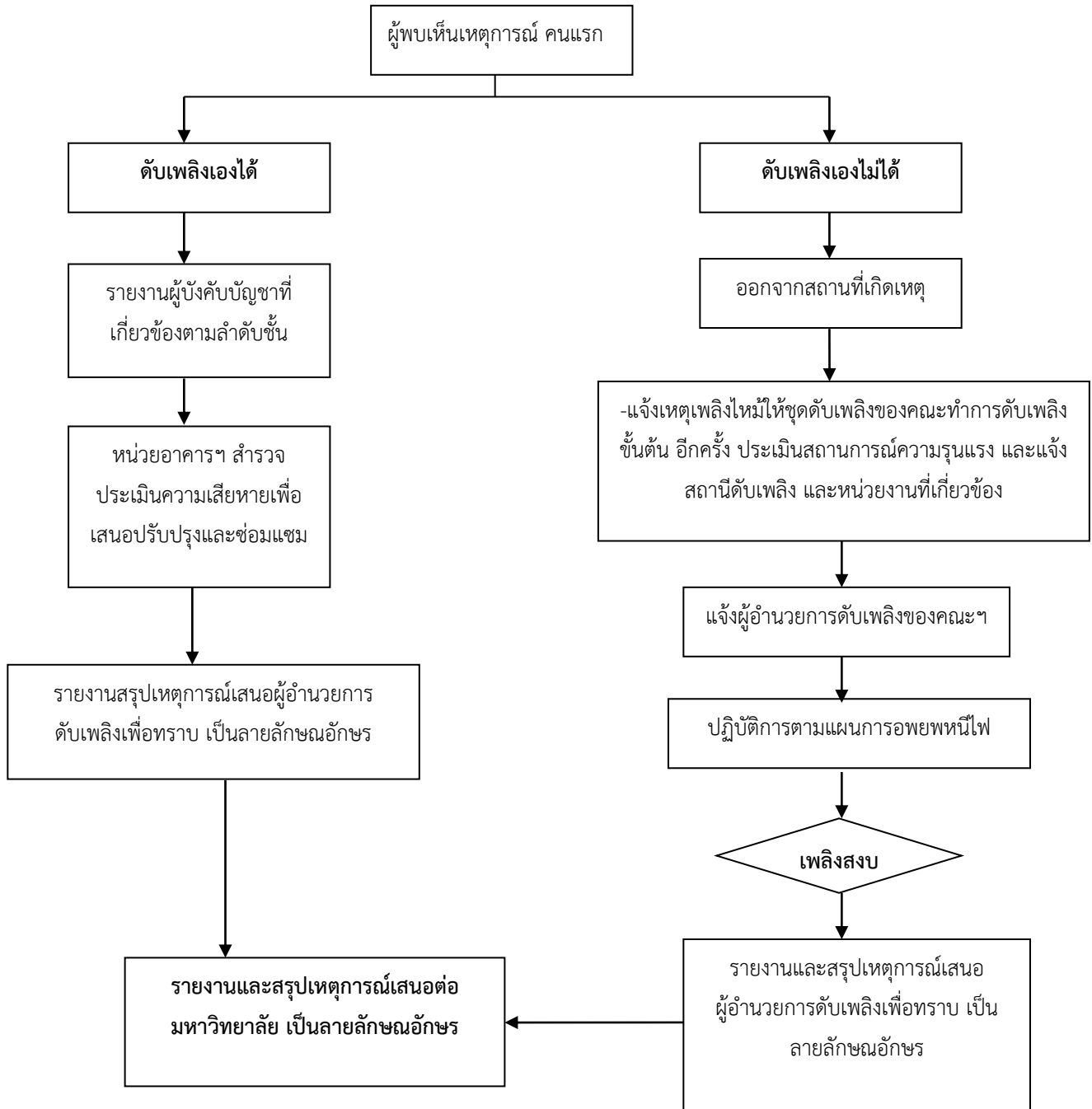
ฉบับนี้
 ขอบเขตหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานตามโครงสร้างการป้องกันระดับอค์ภย เพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบได้รับทราบและถือปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติงาน	หน้าที่รับผิดชอบ
ผู้อำนวยการดับเพลิง	<p>ให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้อำนวยการและสั่งการให้ใช้แผนปฏิบัติการเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง ๒. มีอำนาจในการสั่งการและขอความร่วมมือให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือพนักงานมาช่วยเหลือในการควบคุมอค์ภย ๓. มีอำนาจในการสั่งการทุกฝ่ายให้หยุดหรือปฏิบัติการในการต่อสู้หรือลดความรุนแรงของอค์ภย ๔. สามารถสั่งการให้ติดต่อขอความช่วยเหลือจากภายนอกอาคาร ๕. รายงานผลการเกิดอค์ภยให้กับผู้สื่อข่าวและมหาวิทยาลัย
ควบคุมระบบไฟฟ้า	<p>ให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เมื่อเกิดเพลิงไหม้ให้รีบเข้าไปที่เกิดเหตุ เพื่อรับคำสั่งตัดไฟจากฝ่ายปฏิบัติการ ๒. รับคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิง
ฝ่ายปฏิบัติการ	<p>หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น ๔ ชุด และให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ชุดควบคุมระบบเทคโนโลยี <p>เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่ใด ให้ชุดควบคุมระบบเทคโนโลยีทำการควบคุมระบบเครือข่ายให้ทำงานต่อไปจนกว่าจะได้รับคำสั่งให้หยุดระบบเครือข่ายจากหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ กรณีที่ไม่สามารถเปิดระบบเครือข่ายได้หรือได้รับคำสั่งให้ปิดระบบเครือข่ายให้ดำเนินการปิดระบบและให้ไปช่วยการดับเพลิง</p> ๒. ชุดดับเพลิง <p>เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่ตัวเองไม่ว่ามากหรือน้อยให้ปฏิบัติการภายใต้คำสั่งของหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการในพื้นที่ ในการปฏิบัติการหากจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยอื่นให้หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการสั่งดำเนินการ ทันทีที่ทราบเหตุเพลิงไหม้ในพื้นที่ตัวเองให้แจ้งข่าวถึงผู้อำนวยการดับเพลิงและแจ้งศูนย์รวมข่าวสาร</p> ๓. ชุดเดินเครื่องสูบน้ำดับเพลิง <p>ให้เดินเครื่องสูบน้ำดับเพลิงทันทีที่ได้รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ และทำการควบคุมดูแลเครื่องสูบน้ำดับเพลิงขณะที่เกิดเพลิงไหม้ สำหรับในเวลาปกติให้ตรวจสอบเครื่องมือ อุปกรณ์ใช้งานตามรายการตรวจเช็คอย่างสม่ำเสมอ</p> ๔. ชุดค้นหา/ช่วยชีวิต <p>ดำเนินการค้นหาและทำการช่วยชีวิตพนักงานที่ยังติดค้างอยู่ในอาคารหรือในพื้นที่ที่เกิดอค์ภยเมื่อได้รับคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิง โดยประสานงานกับหน่วยพยาบาลให้เตรียมการช่วยเหลือกรณีอาจมีผู้บาดเจ็บ</p>
ฝ่ายสื่อสารและสนับสนุน - ประชาสัมพันธ์	<p>ให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ทันทีที่ได้รับทราบเหตุเพลิงไหม้ว่าเกิดในพื้นที่ใดให้แจ้งเหตุเพลิงไหม้ให้กับบุคลากรโดยทางโทรศัพท์ในสำนักงาน ๒. ตรวจสอบจากพื้นที่เกิดเพลิงไหม้โดยละเอียดจากหัวหน้างานพื้นที่เกิดเพลิงไหม้เมื่อทราบจุดแล้วให้ประกาศเสียงตามสาย

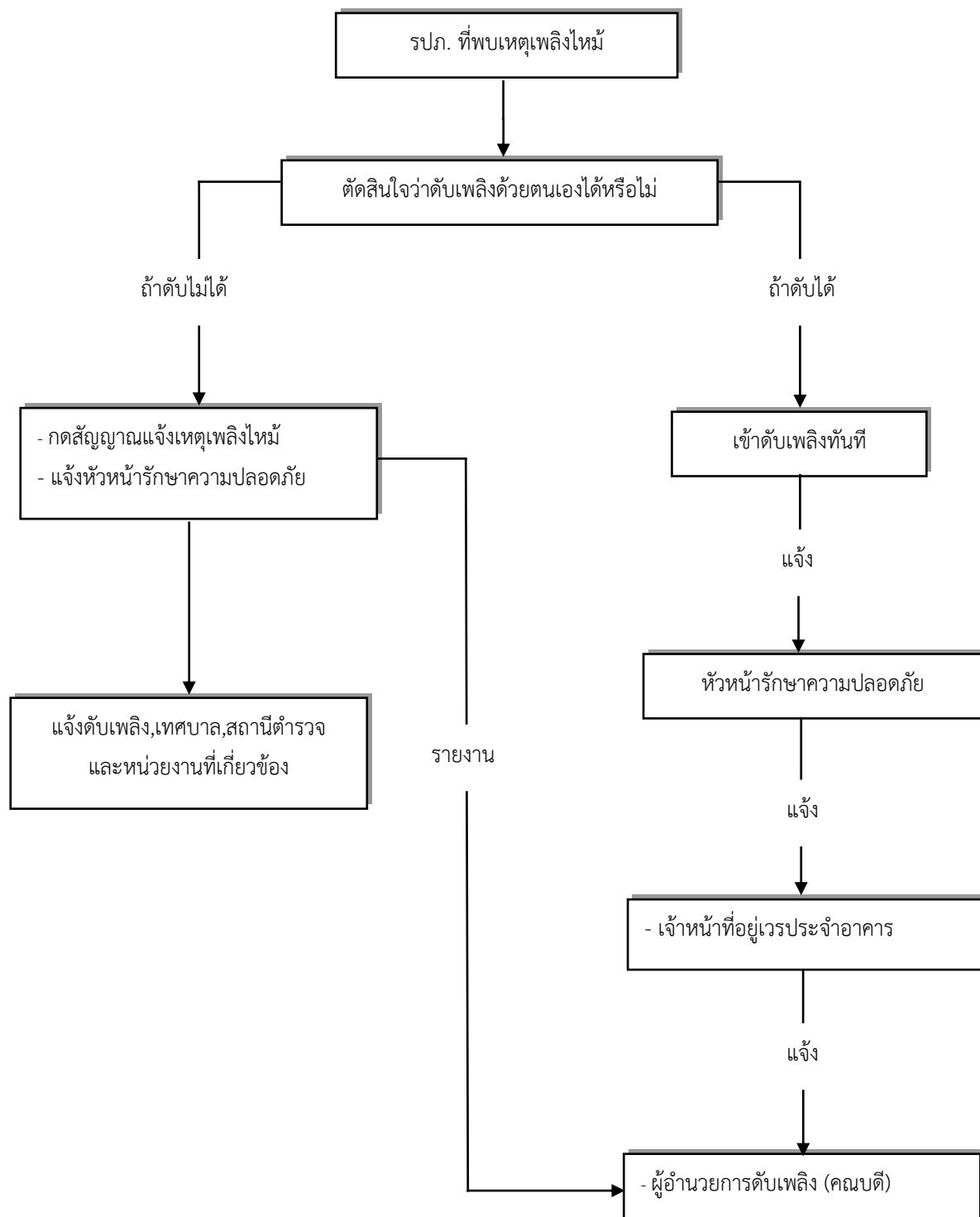
ผู้ปฏิบัติงาน	หน้าที่รับผิดชอบ
<p>- ยานพาหนะ</p> <p>- หน่วยพยาบาล</p> <p>- เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย</p>	<p>๓. ติดตามข่าวการเกิดเพลิงไหม้ จาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้าหน่วยดับเพลิง - เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย <p>๔. ติดต่อขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก เมื่อได้รับคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิงหรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน</p> <p>ให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <p>๑. ส่งรถไปยังจุดเกิดเหตุเพื่อรอคำสั่งสนับสนุนการขนย้ายอุปกรณ์ปฐมพยาบาล</p> <p>ให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ๑. เมื่อทราบเหตุเพลิงไหม้ ให้รีบเดินทางไปที่เกิดเหตุพร้อมอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ๒. รายงานตัวต่อผู้รับผิดชอบและรอรับคำสั่งในการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากเหตุเพลิงไหม้ ๓. ทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและติดต่อหน่วยยานพาหนะในกรณีที่พยาบาลพิจารณาแล้วต้องนำส่งโรงพยาบาล <p>ให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ๑. ให้รีบไปยังจุดเกิดเหตุคอยรับคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิงและหัวหน้าฝ่ายประสานงาน ๒. ป้องกันไม่ให้บุคคลภายนอกที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าจุดเกิดเหตุก่อนได้รับอนุญาต ๓. ควบคุมป้องกันทรัพย์สินเสียหาย เคลื่อนย้ายนำมาเก็บไว้ในจุดที่ใกล้ที่สุดและปลอดภัย
ประสานงาน	<p>ให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ๑. คอยช่วยเหลือประสานงานระหว่างผู้อำนวยการดับเพลิง ยามรักษาการและผู้เกี่ยวข้อง ๒. คอยรับ-ส่งคำสั่งจากผู้อำนวยการดับเพลิงในการติดต่อประชาสัมพันธ์ ๓. ให้แจ้งขอความช่วยเหลือจากหน่วยดับเพลิงภายนอก
ฝ่ายเคลื่อนย้าย	<p>ให้ถือปฏิบัติ ทำหน้าที่ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ๑. ให้รับผิดชอบในการกำหนดจุดปลอดภัยในการเก็บวัสดุครุภัณฑ์ ๒. อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายขนส่งวัสดุครุภัณฑ์ ๓. จัดยานพาหนะและอุปกรณ์ขนย้าย ๔. รับผิดชอบในการจัดเก็บ-เคลื่อนย้าย เอกสาร สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์
ฝ่ายอพยพ	ให้เคลื่อนย้ายคนมายังจุดรวมพลที่ใกล้ที่สุด

ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อมีเหตุเพลิงไหม้ มี ๒ กรณี

๑. กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ในวันเวลาที่มีผู้ปฏิบัติงาน ให้ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

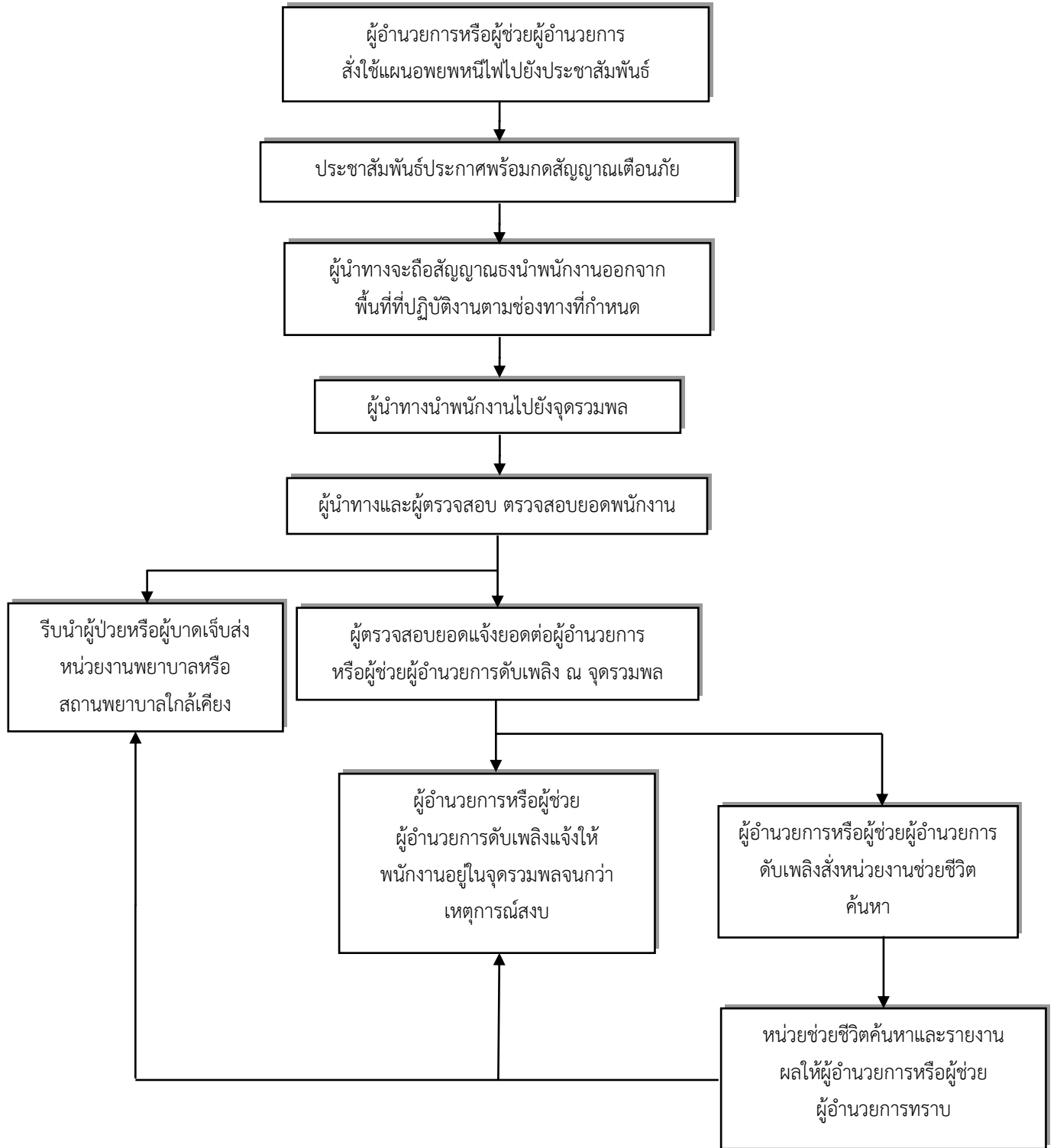
๒. กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ในวันเวลาที่ไม่มีผู้ปฏิบัติงาน ให้ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๕ แผนอพยพหนีไฟ เป็นแผนที่กำหนดขึ้นเพื่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของทุกคนในคณะพยาบาลศาสตร์ ในขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้ โดยมีองค์ประกอบและผู้รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงานโดยขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการอพยพหนีไฟหรือ ผู้อำนวยการดับเพลิง ดังนี้

ผู้ปฏิบัติงาน	หน้าที่รับผิดชอบ	กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ
ผู้นำทางหนีไฟ	จะเป็นผู้นำทางทุกคนออกจากพื้นที่ที่เกิดเพลิงไหม้	ผู้ที่ปฏิบัติงานที่อยู่ในแต่ละอาคาร
หน่วยตรวจสอบ	ตรวจนับจำนวนบุคคลว่ามีการอพยพหนีไฟออกมาภายนอกบริเวณที่ปลอดภัยครบทุกคนหรือไม่	หน่วยบริหารงานบุคคล
หน่วยช่วยชีวิตและ ยานพาหนะ	จะเข้าค้นหาและทำการช่วยชีวิตอาจารย์ บุคลากรและ นักศึกษาที่ยังติดค้างอยู่ในอาคารหรือในพื้นที่ที่ได้เกิด อัคคีภัย รวมถึงกรณีของอาจารย์ บุคลากรและ นักศึกษา ที่ออกมาอยู่ที่จุดรวมพลแล้วมีอาการเป็นลม ซีดหมดสติหรือบาดเจ็บ เป็นต้น หน่วยช่วยชีวิตและ ยานพาหนะจะทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและติดต่อ หน่วยยานพาหนะในกรณีที่พยาบาลหรือแพทย์ พิจารณาแล้วต้องนำส่งโรงพยาบาล	หน่วยอาคารสถานที่และหน่วยยานพาหนะ

แผนการอพยพหนีไฟ

กำหนดจุดรวมพลของคณะพยาบาลศาสตร์

สถานที่เกิดเหตุ	จุดรวมพล	สถานที่จุดรวมพล
อาคาร ๑, ๓ และ NT	๑	บริเวณสนามหญ้าประตูทางเข้า (บ่อบ้ำบ๋า) หน้าอาคาร ๑
อาคาร ๒ และอาคาร ๔	๒	บริเวณลานน้ำพุ หน้าอาคาร ๒
หอพักพยาบาล ๑ หอพักอาจารย์พยาบาล ๒, ๖, และหน่วยยานพาหนะ	๓	บริเวณสนามหญ้าหน้าหน่วยพัฒนาคุณภาพนักศึกษา
หอพักพยาบาล ๓ หอพักในกำกับฯ และหน่วยสาธิตการส่งเสริมสุขภาพเด็กเล็ก	๔	บริเวณสนามหญ้าหน้าหอพักพยาบาล ๓

หลังเหตุอัคคีภัยสงบลงแล้ว จะประกอบด้วย ๒ แผน คือ แผนบรรเทาทุกข์ และแผนการฟื้นฟู

๓.๖ แผนบรรเทาทุกข์ การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของผู้ปฏิบัติการในแผนบรรเทาทุกข์

ผู้ปฏิบัติงาน	หน้าที่รับผิดชอบ
หัวหน้าทีม นางกมลชนก กาวิล ผู้ร่วมทีม นางสาวสายทอง คำป้อ	ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
หัวหน้าทีม นางอนุสรุ เลิศชนะธาดากุล ผู้ร่วมทีม เจ้าหน้าที่หน่วยอาคารสถานที่	การสำรวจความเสียหาย
หัวหน้าทีม นายอภิชน สมมิตร ผู้ร่วมทีม นางรัชชดา จงภักดี	การรายงานตัวของอาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาทุกฝ่าย ทุกคน
หัวหน้าทีม ผศ.ปิยวรรณ สวัสดิ์สิงห์ ผู้ร่วมทีม เจ้าหน้าที่หน่วยอาคารสถานที่	การช่วยชีวิตและค้นหาผู้ประสบภัย
ผู้หัวหน้าทีม ผศ.ปิยวรรณ สวัสดิ์สิงห์ ผู้ร่วมทีม เจ้าหน้าที่หน่วยอาคารสถานที่	การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย ทรัพย์สินและผู้เสียชีวิต
หัวหน้าทีม นางอนุสรุ เลิศชนะธาดากุล ผู้ร่วมทีม เจ้าหน้าที่หน่วยอาคารสถานที่	การประเมินความเสียหาย ผลการปฏิบัติงานและการรายงานสถานการณ์เพลิงไหม้
หัวหน้าทีม ผู้บริหารคณะฯ ผู้ร่วมทีม ประธานที่ประชุมอาจารย์ฯ	การช่วยเหลือ สงเคราะห์ผู้ประสบภัย
หัวหน้าทีม นายจักรภพ ธาตุสุวรรณ ผู้ร่วมทีม เจ้าหน้าที่หน่วยอาคารสถานที่	การปรับปรุงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้สถานที่ทำงานสามารถดำเนินงานได้โดยเร็วที่สุด

การดำเนินการภายหลังการเกิดอัคคีภัย

เมื่อเหตุการณ์สงบลงมิได้หมายความว่า จะหมดหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและระงับอัคคีภัยเนื่องจากขั้นตอนในการดำเนินการภายหลังการเกิดอัคคีภัย ประกอบด้วย

๑. ในกรณีที่เพลิงสงบและลำเลียงผู้ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาลแล้ว และเป็นที่น่าใจว่ามีความปลอดภัยในอาคาร สำนักงานและโรงงาน บัญชาการควบคุมอัคคีภัยเป็นผู้สั่งการแจ้งให้พนักงานกลับเข้าทำงานตามปกติ ซึ่งเป็นกรณีอัคคีภัยที่เกิดขึ้นไม่รุนแรง
๒. การทำรายงานและการสอบสวน หลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการความปลอดภัย เพื่อทำการสอบสวนหาสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
๓. การดำเนินการหลังเหตุการณ์เกิดอัคคีภัย ถ้าอัคคีภัยที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงและทำความเสียหายต่อเครื่องจักร อุปกรณ์ต่าง ๆ อาคาร สถานที่ ผู้อำนวยการดับเพลิงจะต้องสั่งการเพื่อเปลี่ยนเครื่องมือ เครื่องจักร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือทำความสะอาดซ่อมแซมและตกแต่งอาคารใหม่
๔. หากมีการแถลงข่าว เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่จะนำสื่อมวลชนไปยังห้องรับรองที่จัดไว้ และผู้อำนวยการดับเพลิงเป็นผู้ให้ข่าวกับสื่อมวลชน โดยควบคุมประเด็นดังต่อไปนี้
 - สาเหตุการเกิดอัคคีภัย
 - การแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 - ความเสียหายเบื้องต้น เป็นต้น

ในกรณีที่มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตเกิดขึ้น จะไม่มีการให้รายละเอียดของผู้บาดเจ็บหรือผู้เสียชีวิตกับสื่อมวลชน จนกว่าจะได้รับการสอบถามจากญาติพี่น้องของผู้บาดเจ็บหรือผู้เสียชีวิต

๓.๗ แผนการฟื้นฟู ได้แก่

๑) โครงการ/กิจกรรม เพื่อการนำรายงานผลการประเมินจากทุกด้านจากสถานการณ์จริงมาปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะแผนการป้องกันอัคคีภัย (ก่อนเกิดเหตุ) แผนปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้(แผนดับเพลิง แผนการอพยพหนีไฟ) แผนการบรรเทาทุกข์ (ทันทีที่เพลิงสงบ) รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขการมอบหมายตัวบุคคลที่รับผิดชอบในฝ่ายต่าง ๆ ที่บกพร่อง ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๒) โครงการ/กิจกรรม เพื่อร่วมรับแผนฟื้นฟู ได้แก่ โครงการประชาสัมพันธ์สาเหตุการเกิดอัคคีภัยและแนวทางการป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ โครงการปรับปรุงซ่อมแซมและสรรหาสิ่งที่สูญเสียชีวิตให้กลับคืนสภาพปกติ โครงการฟื้นฟูสงเคราะห์ อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาที่เจ็บป่วยจากเหตุการณ์

นอกจากนี้คณะฯ ยังจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เช่น

๑. โครงการประชาสัมพันธ์ สาเหตุการเกิดอัคคีภัยและแนวทางการป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ
๒. โครงการสงเคราะห์ผู้ป่วยที่เกิดจากอัคคีภัย
๓. โครงการปรับปรุงซ่อมแซมและสรรหาสิ่งที่สูญหายให้กลับคืนสภาพปกติ
๔. การปรับแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก

เอกสารประกอบการฝึกอบรมภาคทฤษฎี หลักสูตรดับเพลิงขั้นต้น

ทฤษฎีการเกิดเพลิงไหม้

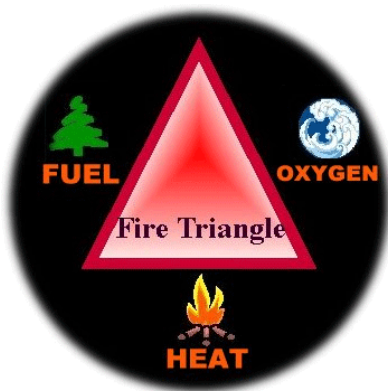
อัคคีภัย คือ อันตรายที่เกิดจากไฟ ที่ขาดการควบคุมจนเกิดการลุกลามต่อเนื่องเป็นเพลิงสร้างความเสียหายให้แก่ชีวิต ทรัพย์สิน ร่างกายและสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบของไฟ (FIRE TRIANGLE)

การเผาไหม้เป็นปฏิกิริยาคายความร้อน ซึ่งไฟจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ

- เชื้อเพลิง (FUEL) ซึ่งจะอยู่ในสภาพของแข็ง ของเหลว หรือแก๊ส
- ออกซิเจน (oxygen) ซึ่งจะมีอยู่ในอากาศประมาณ 21% โดยปริมาณ
- ความร้อน (HEAT) พอเพียงที่จะติดไฟได้

เมื่อมีองค์ประกอบทั้ง 3 ครบแล้วไฟจะเกิดลุกไหม้ขึ้นและเกิดปฏิกิริยาลูกโซ่

สามเหลี่ยมของไฟ

ปฏิกิริยาลูกโซ่ (Chain Reaction) หรือการเผาไหม้อย่างต่อเนื่อง คือ ปฏิกิริยาที่เกิดจากการลุกติดไฟอย่างต่อเนื่อง トラบเท่าที่ยังมีองค์ประกอบทั้ง 3 อย่าง หนุนเนื่องกันอยู่ ทำให้ขนาดและความรุนแรงของเพลิงเพิ่มขึ้น เมื่อรวมกันในปริมาณและคุณสมบัติที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้เกิดปฏิกิริยาลูกติดไฟขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ปฏิกิริยาลูกติดไฟจะไม่เกิดขึ้น

การแบ่งประเภทของไฟ และวิธีการดับเพลิงประเภทต่างๆ

ประเภทของไฟ (FIRE CLASSIFICATION)

ไฟแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของเชื้อเพลิง มาตรฐาน NFPA (NATION FIRE PROTECTION ASSOCIATION) ได้ดังนี้ คือ

	<p>ไฟประเภท เอ (Class A) มีสัญลักษณ์เป็นรูปตัว A สีขาวหรือดำอยู่ในสามเหลี่ยมสีเขียว ไฟประเภท A คือ ไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงที่มีลักษณะเป็นของแข็งเชื้อเพลิงธรรมดา เช่น ฟืน ฟาง ยาง ไม้ ผ้า กระดาษ พลาสติก ปอ นุ่น ด้าย รวมทั้งตัวเรา</p> <p>วิธีการดับเพลิง A คือการใช้น้ำหรือสารที่มีความเย็นเข้าไปช่วยลดอุณหภูมิ</p>
	<p>ไฟประเภท บี (Class B) มีสัญลักษณ์เป็นรูปตัว B สีขาวหรือดำอยู่ในรูปสี่เหลี่ยมสีแดง ไฟประเภท B คือ การติดไฟหรือการลุกไหม้ที่เกิดจากเชื้อเพลิงที่มีลักษณะเป็นของเหลวและก๊าซไวไฟ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง แอลกอฮอล์ ทินเนอร์ ยางมะตอย จารบี และก๊าซที่ติดไฟได้ทุกชนิด เป็นต้น</p> <p>วิธีดับไฟประเภท B ที่ดีที่สุด คือ กำจัดออกซิเจนทำให้อับอากาศ โดยคลุมดับหรือใช้ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) หรือชนิดโฟม ในการฉีดคลุมปิดกั้นไม่ให้ออกซิเจนเข้าไปช่วยในการเผาไหม้</p>
	<p>ไฟประเภท ซี (Class C) มีสัญลักษณ์เป็นรูปตัว C สีขาวหรือดำ อยู่ในวงกลมสีฟ้า ไฟประเภท C คือ การติดไฟหรือการลุกไหม้ที่เกิดจากสาเหตุไฟฟ้าลัดวงจรเชื้อเพลิงที่มีลักษณะเป็นของแข็งที่มีกระแสไฟฟ้าไหลอยู่ เช่น อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด</p> <p>วิธีดับไฟประเภท C ที่ดีที่สุด คือ การตัดวงจรกระแสไฟฟ้าก่อนแล้วจึงใช้ถังดับเพลิงชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือชนิดน้ำยาเหลวระเหยที่ไม่มีสาร CFC</p>
	<p>ไฟประเภท ดี (Class D) มีสัญลักษณ์เป็นรูปตัว D สีขาวหรือดำอยู่ในดาว 5 แฉกสีเหลือง ไฟประเภท D คือไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงที่มีลักษณะเป็นโลหะและสารเคมีติดไฟ เช่น ผงแมกนีเซียม, ปุ๋ยยูเรีย (แอมโมเนียมไนเตรต) ฯลฯ</p> <p>วิธีดับไฟประเภท D ที่ดีที่สุด คือ การทำให้อับอากาศ หรือใช้สารเคมีเฉพาะสารเคมีบางชนิดห้ามใช้น้ำเป็นอันตราย ซึ่งต้องศึกษาหาข้อมูลแต่ละชนิดของสารเคมีหรือโลหะนั้น ๆ</p>
	<p>ไฟประเภท K คือ เพลิงไหม้ที่เกิดกับเครื่องครัวที่มีการปรุงอาหารโดยใช้น้ำมันพืชหรือไขมันสัตว์ ซึ่งสามารถติดไฟได้มีสัญลักษณ์อักษร เค</p> <p>วิธีดับไฟประเภท K ที่ดีที่สุด คือ การทำให้อับอากาศ ทำให้ออกซิเจน ซึ่งจะมีถังดับเพลิงชนิดพิเศษที่ใช้ดับเพลิงประเภทนี้โดยเฉพาะ</p>

วิธีการดับเพลิงประเภทต่าง ๆ

1. การลดอุณหภูมิ (ลดความร้อน) คือ เมื่อทำให้อุณหภูมิของเชื้อเพลิงต่ำลงไปกว่าจุดวาบไฟ แม้จะมีเชื้อเพลิงหรือออกซิเจนผสมอยู่ก็จะไม่เกิดการสันดาป เพลิงก็จะสงบลง วิธีการลดอุณหภูมิหรือการลดความร้อน เป็นวิธีที่ใช้กันแพร่หลายซึ่งจะใช้น้ำทำการดับไฟ การดับโดยวิธีนี้จะทำให้เชื้อเพลิงเย็นตัวลง เพื่อลดอัตราการกลายเป็นไอเพื่อป้องกันการระเบิด เนื่องจาก OVER PRESSURE หรือทำให้ความร้อนต่ำลง

2. การกำจัดออกซิเจน โดยการปิดกั้นออกซิเจนไม่ให้ไปรวมตัวกับไอของเชื้อเพลิง เนื่องจากออกซิเจนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของไฟ วิธีการกำจัดออกซิเจนมีหลายวิธี เช่น ฉีดน้ำหรือสารปกคลุมอื่นๆ ไปคลุมผิวเชื้อเพลิงหรือฉีดแก๊สเฉื่อย เช่น ไนโตรเจน หรือคาร์บอนไดออกไซด์ไปปกคลุมบริเวณเพลิงไหม้ ทำให้จำนวนออกซิเจนในอากาศมีปริมาณต่ำลง จนไม่มีการสันดาปอีกต่อไป

3. การกำจัดเชื้อเพลิง ทำได้ 3 ประการคือ

- การเคลื่อนย้ายเชื้อเพลิงออก หรือ
- การตัดทางหนทางของเชื้อเพลิง เช่น ปิดก๊อกน้ำมันที่รั่วไหล / ปิดวาล์วของถังก๊าซ
- การเคลื่อนย้ายเชื้อเพลิงที่ติดไฟออกจากกองเพลิง เช่น ขนย้ายถังน้ำมัน ถังก๊าซ สารเคมี ออกจากที่เกิดเพลิงไหม้

จิตวิทยาเมื่อเกิดอัคคีภัย

1. ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร
 - ขาดสติ ตระหนก ตื่นกลัว
 - คาคตะเนไม่ได้ เดาเหตุการณ์ไม่ถูกว่าจะแปรเปลี่ยนไปอย่างไร
 - ขาดโอกาสจะตอบโต้กับเหตุการณ์ที่กำลังเป็นอยู่
 - หลบเลี่ยงหลีกเลี่ยงไม่ได้ จนตรอก
 - ขาดกำลังใจ ขวัญเสีย ขาดที่พึ่ง ขาดความเชื่อมั่น
2. ตกใจแล้วหนี
3. ไม่สามารถรวมคนไว้ได้
4. ไม่มีคนจะช่วยกันดับไฟ หรือมีคนช่วยดับไฟมากเกินไป ไม่เป็นระบบ
5. ไม่มีผู้สั่งการในการดับไฟ
6. ผู้สั่งการมากเกินไปไม่รู้จะฟังใคร ไม่รู้จะสั่งอย่างไร ไม่เป็นเอกภาพในการสั่งการ
7. ทุกคนสับสนในการปฏิบัติ ทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

การป้องกันแหล่งกำเนิดของการติดไฟ

ข้อแนะนำสำหรับการดูแลป้องกันแหล่งกำเนิดของการติดไฟนั้น อาจทำได้โดยการลดความร้อนและ/หรือการกำจัดหรือป้องกันไม่ให้มีเชื้อเพลิงไปสัมผัสความร้อน ซึ่งกล่าวโดยสังเขปได้ดังนี้

- 1) อุปกรณ์ไฟฟ้า ควรใช้ให้เหมาะสมกับงาน และตรวจสอบอยู่เสมอเพื่อป้องกันการลัดวงจร
- 2) การลดความเสียดทาน อาจใช้สารหล่อลื่นที่ไม่ไวไฟ และเป็นชนิดที่ได้รับการแนะนำจากผู้สร้างอุปกรณ์ เพื่อไม่ให้เกิดการสะสมของฝุ่นซึ่งอาจเป็นเชื้อไฟ
- 3) วัสดุไวไฟชนิดพิเศษ ควรเก็บรักษาให้ถูกต้อง และได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
- 4) การเชื่อมและการตัดโลหะ ควรจัดแยกจากงานประเภทอื่น ๆ และอยู่ในที่อากาศถ่ายเทสะดวก พื้นต้องเป็นพื้นทนไฟ และไม่จัดวางแหล่งที่สามารถเป็นเชื้อเพลิงไว้บริเวณใกล้ ๆ
- 5) การใช้เตาเผาแบบเปิด ควรป้องกันการกระเด็นของประกายไฟ ต้องไม่เก็บสารที่สามารถติดไฟง่ายไว้บริเวณใกล้เคียง และต้องทำงานภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด
- 6) การสูบบุหรี่ และการจุดไฟ ควรจัดพื้นที่ไว้เฉพาะนอกบริเวณอาคาร และบริเวณที่จัดให้สูบบุหรี่ต้องมีภาชนะรองรับกันบุหรี่ และติดป้ายในพื้นที่ห้ามสูบบุหรี่อย่างชัดเจน
- 7) วัตถุที่ผิวร้อนจัด เช่น ปล่องไฟ ท่อไอน้ำ ไม่ควรติดตั้งผ่านส่วนที่เป็นพื้นหรือเพดาน ควรจัดให้ผ่านผนังทนไฟ หรือท่อหุ้มฉนวนทนไฟ รวมทั้งจัดให้มีอากาศถ่ายเทบริเวณนั้นสะดวกด้วย
- 8) ไฟฟ้าสถิต โดยประจุไฟฟ้าสถิตย์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากการเสียดสีของสารที่ไม่เป็นตัวนำ ซึ่งเมื่อเกิดการถ่ายเทประจุไฟฟ้าก็จะเกิดประกายไฟ และถ้าประกายไฟสัมผัสกับเชื้อเพลิง ก็อาจเกิดการลุกไหม้ การป้องกันไม่ให้เกิดไฟฟ้าสถิตย์เป็นไปได้ วิธีแก้ไขที่นิยมใช้โดยทั่วไปก็คือ

ก. การต่อสายดิน (Grounding)

ข. การต่อกับวัตถุที่ทำหน้าที่เป็นตัวรับประจุได้ (Bonding)

ค. รักษาระดับความชื้นสัมพัทธ์ที่ระดับที่เหมาะสม

ง. การทำให้บรรยากาศรอบ ๆ เป็นประจุไฟฟ้า ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นตัวนำประจุไฟฟ้าออกจากวัตถุที่เก็บประจุไฟฟ้าสถิตไว้ในตัวมัน แต่วิธีนี้ควรใช้ภายใต้คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้เท่านั้น เพราะมีฉะนั้นกรรมวิธีในการทำให้เกิดประจุไฟฟ้าอาจเป็นตัวก่อให้เกิดการลุกไหม้เสียเอง

เครื่องดับเพลิงชนิดต่างๆ

เครื่องดับเพลิงมือถือสำหรับดับเพลิงขั้นต้น

1. เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำแบบสะสมแรงดัน (Water Pressure) นิยมบรรจุถังแอสแตนเลส บรรจุน้ำอยู่ในถังแล้วอัดแรงดันน้ำเข้าไว้ จึงเรียกว่า น้ำสะสมแรงดัน ใช้ดับไฟประเภท A

การดับเพลิงต้องฉีดไปที่ฐานของเพลิงหรือสิ่งที่กำลังถูกไฟไหม้อยู่โดยหมุนตัวไปรอบ ๆ บริเวณที่เกิดเพลิงมิใช่ฉีดลงไปบนเปลวเพลิงหรือกลุ่มควัน เหมาะสำหรับการดับเพลิงที่เกิดจากไฟประเภท เอ เท่านั้น

ข้อควรระวัง น้ำเป็นสื่อไฟฟ้าจึงห้ามมิให้นำไปใช้ในการดับเพลิงที่เกี่ยวกับเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ยังมีกระแสไฟฟ้าไหลอยู่ ซึ่งในปัจจุบันไม่ค่อยจะมีใช้แล้ว เนื่องจากเป็นสื่อไฟฟ้าอาจทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้ได้หากไม่มีความรู้เรื่องประเภทของเพลิงที่ตีพอ

2. เครื่องดับเพลิงชนิดฟองโฟม (Foam) นิยมบรรจุในถังอลูมิเนียมเคลือบสีครีมหรือถังสแตนเลส มีหัวฉีดเป็นหัวฝักบัว บรรจุอยู่ในถังที่มีน้ำยาโฟมผสมกับน้ำแล้วอัดแรงดันเข้าไว้ (นิยมใช้โฟม AFFF) ใช้ในการดับเพลิงประเภท A และ B โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดับเพลิงประเภท B เนื่องจากน้ำยาโฟม AFFF เบามาก จึงลอยบนผิวหน้าน้ำมันได้รวดเร็ว เมื่อผิวหน้าน้ำมันขาดอากาศไฟจะดับลงทันที เวลาใช้ถอดสลักและบีบคันบีบ แรงดันจะดันน้ำผสมกับโฟมผ่านหัวฉีดฝักบัว ฟองออกมาเป็นฟองกระจายไปปกคลุมบริเวณที่เกิดไฟไหม้ ทำให้อับอากาศขาดออกซิเจน และลดความร้อน ใช้ดับไฟประเภท A และ B

3. เครื่องดับเพลิงชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือ CO₂ (Carbon dioxide) นิยมบรรจุถังสีแดง บรรจุก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไว้ในถังที่แรงดัน ประมาณ 800 – 900 ปอนด์ ต่อตารางนิ้ว ปลายสายฉีดจะมีลักษณะเป็นกระบอกหรือกรวย เวลาฉีดดับเพลิงจะมีเสียงดังเล็กน้อย พร้อมกับพ่นหมอกหิมะออกมาไล่ความร้อนและออกซิเจนออกไป ควรใช้ภายในอาคารที่ต้องการความสะอาด โดยฉีดเข้าใกล้ฐานของไฟให้มากที่สุด ประมาณ 1.0 – 1.5 เมตร เมื่อใช้งานแล้วจะไม่มีสิ่งสกปรกหลงเหลือ ใช้ดับไฟประเภท C และ B

ข้อควรระวัง ไม่ควรใช้ในที่ ๆ มีลมพัดจัดจะทำให้กลุ่มก๊าซหลุดลอยไปหรือจางไปจนไม่สามารถครอบทับผิวหน้าของไฟได้ และผู้ใช้ต้องระมัดระวังภาวะการขาดอากาศเมื่อฉีดในที่ที่มีการระบายอากาศไม่ดีพอหรือในพื้นที่ที่อับอากาศ

4. เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำยาเหลวระเหย ฮาโลตรอน (Halotron)

ดับเพลิงที่เกิดจากน้ำมันเชื้อเพลิงและไฟฟ้าได้ดี เมื่อเทียบกับเครื่องดับเพลิงชนิดอื่นๆ มีตัวยาที่สามารถใช้ในการดับเพลิงที่เกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเหลวอย่างอื่นหรือเชื้อเพลิงธรรมดาได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว แต่เดิมบรรจุน้ำยาเหลวระเหย ชนิด BCF Halon โบรม์คลอโร ไดฟลูออโร ซึ่งเป็นสาร CFC ไว้ในถังสีเหลือง ใช้ดับไฟได้ดีแต่มีสารพิษ และในปัจจุบันองค์การสหประชาชาติ ประกาศให้เลิกผลิตพร้อมทั้งให้ทุกประเทศ ลดการใช้จนหมดสิ้น เพราะเป็นสารที่ทำลายสิ่งแวดล้อมโลกบางประเทศเช่น ออสเตรเลีย ถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย : ปัจจุบันน้ำยาเหลวระเหยที่ไม่มีสาร CFC มีหลายยี่ห้อ และหลายชื่อ ใช้ดับไฟประเภท C และ B ส่วนไฟประเภท A ต้องมีความชำนาญ สามารถฉีดใช้ได้ไกลกว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกไซด์ คือระยะ 3-4 เมตร

5. เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง (Dry Chemical Powder)

นิยมบรรจุถังสีแดง ภายในบรรจุผงเคมี ซึ่งมีหลายชนิด เช่น โซเดียมไบคาร์บอเนต โปรตัสเซียมคลอไรด์ หรือแอมโมเนียมฟอสเฟส โดยใช้แรงขับเคลื่อนด้วยก๊าซไนโตรเจนที่อัดเข้าไปที่ความดัน 195 PSI เวลาใช้ผงเคมีจะถูกดันออกไป คลุมไฟทำให้อับอากาศและสารเคมีตัดกระบวนการทางเคมี ควรใช้ภายนอกอาคาร เพราะผงเคมีเป็นฝุ่นละเอียดองุ่นกระจายทำให้เกิดความสกปรกและเป็นอุปสรรคในการเข้าผจญเพลิงใช้ดับไฟได้ดีคือ ไฟประเภท B ผงเคมีไม่เป็นสื่อไฟฟ้า สามารถดับไฟประเภท C ได้ (แต่อุปกรณ์ไฟฟ้าอาจเสียหาย) การดับไฟประเภท A ต้องมีความชำนาญและควรใช้น้ำดับถ่าน

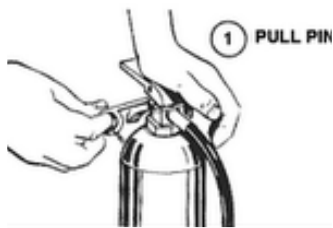
วิธีการใช้ถังดับเพลิงขั้นต้น

ในการฉีดใช้เครื่องดับเพลิงขั้นต้นแต่ละชนิด จะต้องทราบประเภทของไฟ วิธีการดับเพลิง ลักษณะและขอบเขตของไฟ ประสิทธิภาพของถังดับเพลิงแต่ละชนิดว่าสามารถดับไฟประเภทใดได้บ้าง (สังเกตได้จากแผ่นฉลากที่ติดไว้ที่ถัง) โดยมีวิธีการใช้งาน ดังนี้

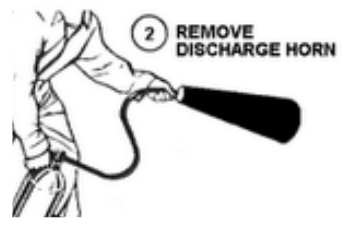
ใช้หลักตัวอักษร “P. A. S. S.”

P หมายถึง PULL (ดึง)	คือ การดึงสลักล๊อคออก
A หมายถึง AIM (ปลด)	คือ ปลดสายส่งเคมีเล็งไปที่ฐานของไฟ
S หมายถึง SQUEEZ (กด)	คือ กดกระแทกหรือบีบกระดิ่งกดไก
S หมายถึง SWEEP (ส่าย)	คือ ส่ายหัวฉีด ซ้ายและขวาซ้ำ ๆ ในกรณีเพลิงกองใหญ่ หรือฉีดจุดเดียวในกรณีเพลิงกองเล็ก

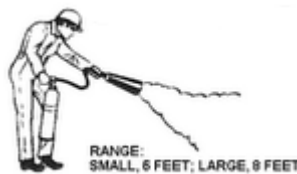
1. ดึงสลักออกจากคันบีบ

2. จับปลายสายพร้อมบีบคันบีบ

พยายามเข้าใกล้ 2 – 4 เมตร เข้าด้านเหนือลมพร้อมฉีดไปยังฐานของไฟ

การตรวจเช็คสภาพการใช้งานเครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมี (Dry Chemical)

ในกรณีมีมาตรวัด ให้ดูเข็มให้ชี้อยู่ในแถบสีเขียว ถ้าเข็มเอียงไปในด้านซ้ายมือ แสดงว่าแรงดันในถังไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้สมบูรณ์ ให้รีบดำเนินการนำไปอัดแรงดันเพิ่มเติม หมายเหตุ : ส่วนมากจะเป็นจำพวกถังดับเพลิงประเภทผงเคมีแห้งและประเภทน้ำอัดแรงดัน

ภาพ Pressure Gauge ของถังดับเพลิง พร้อมใช้งาน (เข็มสีเขียวอยู่ในพื้นที่สีเขียว)

ตามรูปด้านบน Pressure Gauge ของถังดับเพลิง จะเห็นว่าอยู่ในสถานะแรงดันไม่พร้อมใช้ ต้องอัดแรงดันเพิ่ม

ในกรณีไม่มีมาตรวัด จะเป็นถังดับเพลิงประเภทซีไอทู ให้ใช้การตรวจสอบจากการชั่งน้ำหนัก ถ้าน้ำหนักลดลงเกิน 20 % ให้นำไปอัดซีไอทูเพิ่ม

วิธีการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่ใช้ในการดับเพลิง

ผู้ที่ทำการดับเพลิง หรือผจญเพลิง จะต้องแน่ใจว่า อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ที่ใช้อยู่ในสภาพที่ดี หัวหน้าทีมดับเพลิงจะต้องจัดให้มีการตรวจอุปกรณ์เป็นประจำ และถ้ามีอุปกรณ์ใดชำรุดเสียหายจะต้องซ่อมหรือเปลี่ยนใหม่ อุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่

1. หมวกดับเพลิง เป็นอุปกรณ์ป้องกันศีรษะในขณะที่เข้าดับเพลิง ต้องมีคุณภาพอย่างน้อยตามมาตรฐาน มอก.368 (Safety Hat type D) มีสีสดใส และ/หรือจะต้องติดแถบสะท้อนแสง ที่ด้านนอก สำหรับอุปกรณ์ป้องกันศีรษะต้องแข็งแรง ทนต่อการกระแทกของเศษวัสดุได้ และต้องมีกระบังหน้าเพื่อป้องกันความร้อนและอันตรายต่ออวัยวะบริเวณใบหน้า ตัวหมวกส่วนใหญ่ทำด้วยไฟเบอร์กลาส มีน้ำหนักเบา เมื่อเทียบกับหมวกที่ทำด้วยเหล็ก

หมวกดับเพลิง

2. แว่นตา ในขณะที่ปฏิบัติงานบางสถานที่ กรณีที่หมวกที่ใช้สวมใส่ อุปกรณ์ป้องกันดวงตา หรือใช้ในกรณีป้องกันฝุ่นละออง ตัวแว่นและเลนส์อาจทำด้วยพลาสติกชนิดใสอย่างหนา มีสายรัดเพื่อกันการหล่น

แว่นตา

การเก็บและการบำรุงรักษา ควรทำความสะอาดและเช็ดกระจกเลนส์ให้ใสสะอาดและควรมีวัสดุห่อหุ้มแว่นเฉพาะอันมิให้เก็บรวมกันเพราะอาจทำให้วัสดุแตกหรือเกิดริ้วได้

3. เสื้อคลุมดับเพลิง ใช้สำหรับใส่คลุมทับเครื่องแต่งกายหรือเครื่องแบบที่ใช้อยู่ตามปกติ มีสีที่มองเห็นได้ชัดเจนหรือมีแถบสีสะท้อนแสงติดอยู่ที่แขน ลำตัวเสื้อคลุม เนื้อผ้าอาจเป็นผ้าใบหรือผ้าทอที่มีคุณสมบัติป้องกันความร้อน ด้านในซับด้วยผ้าอีกชั้นหนึ่ง ความยาวของตัวเสื้อคลุมเข้า กระดุมเสื้อเป็นชนิดขอสับหรือกระดุมกด ด้านในติดแถบตีนตะขาบ แขนยาวถึงข้อมือ ประโยชน์ของเสื้อคลุมดับเพลิง เพื่อป้องกันความร้อนและเปลวไฟ และเพื่อให้ทราบว่าบุคคลใส่เสื้อนี้มีหน้าที่ในการดับเพลิงและผจญเพลิง

เสื้อคลุมดับเพลิง

4. ถุงมือ เป็นชนิดผ้าขนสัตว์อย่างหนาหรือเป็นถุงมือหนังอย่างบาง ต้องสวมใสนิ้วมือทั้ง 5 นิ้ว ทนความร้อนได้ และสามารถป้องกันการถูกบาดจากของมีคม เพื่อการหยิบจับอุปกรณ์ และสิ่งต่างๆในที่เกิดเหตุซึ่งอาจมีความร้อนหลงเหลืออยู่

ถุงมือดับเพลิง

5. รองเท้าดับเพลิง เป็นชนิดบู๊ทยาง พื้นรองเท้ามีแผ่นเหล็ก เป็นเหล็กสปริง หัวรองเท้าหุ้มด้วยเหล็กเช่นเดียวกัน มีลักษณะอย่างน้อยตามมาตรฐาน มอก. ที่ 523 ใช้ใส่เมื่อเข้าผจญเพลิง เพราะในที่เกิดเหตุอาจมีเศษวัสดุแหลมคม

รองเท้าดับเพลิงชนิดบู๊ทยางพื้นรองเท้ามีแผ่นเหล็ก

รายชื่อผู้ติดต่อประสานงานกรณีฉุกเฉิน (ในและนอกเวลาราชการ)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	โทรศัพท์ (ในเวลาราชการ)	โทรศัพท์ (นอกเวลาราชการ)
ติดต่อกรณีฉุกเฉินด้านอาคารสถานที่			
1	หน่วยอาคารและสถานที่	053-935050	-
2	นายอดุลย์ สีคำดี (หน่วยอาคารฯ)	053-935050	081-9506297
3	นายคณิน สุพรศิลป์ (หน่วยอาคารฯ)	053-935050	088-2676330
ติดต่อกรณีฉุกเฉินด้านไฟฟ้าและลิฟต์			
4	หน่วยอาคารและสถานที่	053-935050	-
5	นายจรัส ใจงาม (หน่วยอาคารฯ)	053-935050	099-3852559
6	นายคณิน สุพรศิลป์ (หน่วยอาคารฯ)	053-935050	088-2676330
7	ช่างไฟฟ้า (คณะแพทยศาสตร์)	053-935232	053-935232
ติดต่อกรณีฉุกเฉินด้านประปา			
8	หน่วยอาคารและสถานที่	053-935050	-
9	นายอดุลย์ สีคำดี (หน่วยอาคารฯ)	053-935050	081-9506297
10	นายวิฑูรย์ ศรีวิสัย (หน่วยอาคารฯ)	053-935050	061-3055764
11	ช่างประปา (คณะแพทยศาสตร์)	053-935229	053-935229
ติดต่อกรณีฉุกเฉินทั่วไป			
12	หัวหน้ารปภ. (คณะพยาบาลศาสตร์)	088-401-8267	088-401-8267
13	รปภ. อาคาร 1 คณะพยาบาลศาสตร์	053-936060	088-401-8267
14	รปภ. อาคาร 4 คณะพยาบาลศาสตร์	053-949110	088-401-8267
15	รปภ. (คณะแพทยศาสตร์)	053-935500, 053-947700	089-835-6494
16	รถบริการฉุกเฉิน ในและนอกเวลาราชการ	053-938777	053-938777
17	ห้องฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	053-936332-3	053-936332-3
18	สายตรงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-941110	053-941110
19	รปภ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-941190, 053-941191	053-941190, 053-941191
20	สถานีตำรวจแจ้งเหตุด่วน - เหตุร้าย	199, 053-221040	199, 053-221040
21	สภ.ต.ภูพิงค์	053-219226-30	053-219226-30
22	สถานีดับเพลิงเทศบาลนครเชียงใหม่	053-234193, 053-234444	053-234193, 053-234444